

so namreč tudi Levstikove klasične v besedi in obliki, si vendar niso naklonile one priljubljenosti, ki je navadnejšim in preprostejšim Stritarjevim pesencam zagotovljena.

Drugi del obsega povest ali bolje kitico povestic, »Griški gospod«, ki je pa povsem didaktične vsebine, dasi treba priznati, da podaje »Griški gospod« najlepše, zlate nauke naši mladini v kar najbolj prikupni obliki. Vendar je splošna sodba o »Griškem gospodu« ta, da ne doseza »Pesni«. Tudi mi pritrujemo tej sodbi, ker dvomimo, da bi mogla mladina na tej stopinji, kateri je zlasti namenjen »Griški gospod«, dolgo vztrajati pri berilu, ki v prvi vrsti vendar-le moralizuje, pa bodi to moralizovanje še tako prikrito z mičnimi epizodami, pristnimi izrazi preblagega srca, in povedanimi v tako milem, mehkem jeziku. Skoraj bi rekli, da »Griški gospod«, ki je plod dozorele, očiščene, ublažene, a v hudih prebitih bojih tudi morda nekoliko okorele starosti, bode tudi bolje prijal našim dedom, nego mladini. Nič ne de, tudi prav tako; vsaki nekaj!

»Koledar« priobčuje poleg navadnih koledarskih stvari, glasnika dr. sv. M. in imenika udov več manjših poučnih in zabavnih spisov. Dr. M. Opeka popisuje rojstveni dom papeža Leona XIII.; o. M. Švirca Trsat in Loreto ter slavnosti ob šeststoletnici prenosa Marijine hišice; prof. Vrhovec velikonočni potres v Ljubljani, dr. Križanič pa razgled po katoliških misijonih. — Pripovedni spisi so samo ti-le: Žaljskega »Kdor ne uboga, ga tepe nadloga«, kjer se popisuje, kako so hoteli neizkušeno deklico zapeljati v tujino, v sramoto; ker se take dogodbe žal pripete večkrat, je ta spis kot svarilo umesten, pripomnili bi mu pa lahko mnogokaj z ozirom na tehniko — nadalje Kersnikova: »Rejenčeva osveta«, spretno in zanimivo pisana črtica — ter Štrukljeva humoristična zgodbica »Malo potrpi«.

Koledar krasi lepe slike; oblika pa se nam vidi skoro malo prevelika in zategadelj nekako neprikladna.

Vobče letošnje knjige ugajajo. Za drugo leto se obetajo poleg novega molitvenika in nadaljevanja letošnjih izdaj zopet »Večernice«, katerim želimo mnogo dobrega leposlovja, in »Slovenska pesmarica« z notami. —

Nabožnih, gospodarskih in deloma zgodovinskih knjig je izdala dr. sv. M. že lepo število; želeli bi, da prične tudi izdajati kaj iz narodopisja in kulturne povestnice; takih spisov nam doslej še najbolj nedostaja. Ali ne bi bilo mogoče, prirediti za preproste Slovence knjigo, kakor so n. pr. nekatera izdanja hrvaške Matice, nje obči zemljepis ali novoveki izumki. Zakaj se ne bi popela tudi naša narodna prosveta na nekoliko višje stališče?

Slovenski rodoljubi pa agitujte in delujte za dr. sv. M.! Naj se ne uresniči bojazen, da bi ji vsled potresa odpadel kak član; ostanimo ji zvesti vsi stari člani, pa pridobimo ji tudi novih, da nas bode skoro — 100.000.

Fr. G—l + ž.

Koledar za prestopno leto 1896. Veljaven sosebno v goriški nadškofiji. II. letnik. — Cena 40 kr. — V Gorici. Nat., izdala in založila »Goriška tiskarna« A. Gabršček. 1895. — Str. XLVIII. (koledarske reči) + 128 (poučni in zabavni del) + 55 (oglas). — Tega koledarja posebnost, katera se poudarja tudi v predgovoru, je ta, da je njega cerkveni del deloma urejen drugače, kakor v navadnih koledarjih, namreč tako, da natančno kaže, kaj se v goriški nadškofiji dan za dnevom

obhaja. — Poučni del obseza »Zgodovinske črtice iz poknežene grofije goriške in gradiške. I. del. Spisal Simon Rutar, c. kr. profesor.« Te črtice, imenitne bodisi v strogo zgodovinskem, bodisi v kulturnozgodovinskem pogledu in prezanimive zlasti za Goričane, katerim je tudi koledar v prvi vrsti namenjen, so sicer res samo ponatisnjene iz raznih časopisov, v katerih so bile izvirno objavljene, toda tukaj so v celoto zbrane. O tem pa dvomimo, da bi bil razvrstitev teh črtic, ki ni povse kronologična, zagrešil pisatelj sam, in če je naše domnevanje resnično, sam prof. Rutar ne bo z njo zadovoljen. — Zabavi strežeta: Figura. Ruski napisal Lěškov. Prevel Podravski. — Iz križarskih bojev na Poljskem. Poljski spisal Edvard Zorjan. Poslovenil isti Podravski, že dobro znan čitateljem »Slovanske knjižnice«. — Želimo in se nadajamo, da se Gabrščekov koledar v sedanji obliki priljubi zlasti ožjim njegovim rojakom, ter da postane stalna prikazen v našem koledarskem slovstvu.

Ilustrovani narodni koledar za prestopno leto. Leto VIII. Uredil in izdal Dragotin Hribar. Cena elegantno vezanemu 1 gld., broširanemu (našemu uredništvu se je poleg izvesnih pol poslala le broširana izdaja) 70 kr. — Razen koledarskega uvoda in zadaj pridejanih oglasov obsega »Narodni koledar« 182 str. »zabavnega dela«. — Priznati treba, da je vnanja oblika tudi broširane izdaje jako lična, odičena i z nekaterimi koloriranimi kartoni i z nekolikimi v tekst vtisnjenimi podobami; da slike niso izvirne, to čitateljev, katerim je Hribarjev koledar namenjen, ne bo v njih užitku prav nič motilo. Zabavni del je kaj raznovrsten. Za brezimensko »Kolednico« (v pesniški obliki) se vrste takisto brezimenski životopisi Frana Kosarja, Josipa Cimpermana, Antona Kremplja in Andreja Praprotnika. A prispevali so tudi glasoviti pisatelji »Narodnemu koledarju«. Prof. dr. Anton Medved je spisal kot »spomin s potovanja po južni Italiji«: »Čudež sv. Januvarija«. Za »Večernimi slikami« Bogdanovimi čitamo Iga Kaša »Stano«, lepo povest iz dalmatinskega življenja. Kaš se kaže posebno mojstra v slikanju južnih naših krajev, v katerih je menda prebil dalj časa. »Stani« sledi kot nadaljevanje iz prejšnjih treh letnikov S. Rutarja spis: »Velika Moravska in staroslovenski jezik«. Skoro bi dejali, da je ta učena, z natančnimi podatki o virih trdno podprta razprava zgrešila svojo pot; v zabavnem delu koledarjevem bi je vsaj nihče ne iskal in tudi malokdo pogrešal. Tako ne bo imela zaželenega uspeha; bolje bi služila »Izvestjem«. Kar pa se stvari same tiče, pa bi dejali, da se je g. pisatelj premalo oziral na najnovejšo hipotezo o starocerkvenem jeziku, katero je že v našem listu branil in utrjeval dr. V. Oblak. — Naslednji pesniški proizvod (Šah Nuširvan. Perzijski zložil Saadi, na ruski jezik preložil V. Vjeličko, je sicer samo prevod ali pravzaprav prevoda prevod, toda iz peresa — A. Aškerca. Po brezimnem »Potresu na Slovenskem«, v katerem je pa tudi mnogo govora o neslovenskih potresih, zaključuje zabavni del Radoslava Knafliča »Zgodovinska in kulturna črtica o čeških razstavah s posebnim ozirom na jubilejno razstavo l. 1891. in narodopisno razstavo l. 1895. v Pragi«.

Knjižnica za mladino je priobčila v zadnjem dvojnatem snopiču (10—11), izdanem 30. novembra m. l., zopet nekaj Slomškovih pesmi in sicer »snopič (2.) za višjo stopinjo«. Zbral in uredil dr. Janko Bezjak. Str. 187. — O tej zbirki še izpregovorimo obširneje.